

การทดลองสร้างงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยจากแนวคิดการใช้กระบวนการละครแบบร่วมสร้าง

An Experimental Study of Contemporary Dance Based on Devising Theatre

จุฬาลักษณ์ เอกวัฒนพันธ์¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการทดลองสร้างงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยจากแนวคิดการใช้กระบวนการละครแบบร่วมสร้าง เพื่อสร้างตัวอย่างและกระตุ้นให้ผลิตเกิดความรู้ ความเข้าใจในวิธีการสร้างงานนาฏศิลป์ร่วมสมัย จนสามารถร่วมกันสร้างการแสดงชุด start โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนิสิตในสาขาวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย จำนวน 7 คน ผ่านการทดลองฝึกปฏิบัติจากการทดลองสร้างงาน ประกอบไปด้วย 1) แบบฝึกหัดการสร้างงานที่เริ่มจากการหาแรงบันดาลใจจาก งานศิลปะ เพลง หนังสือนิทานกลัภูมิ 2) แบบฝึกหัดการละลายพฤติกรรม 3) แบบฝึกหัดการสื่อสารทางด้านร่างกายโดยใช้ท่าเต้นจากทักษะการเต้นที่นิสิตถนัด 4) แบบฝึกหัดการพูดเพื่อการสื่อสาร 5) แบบฝึกหัด ด้นสดกับอุปกรณ์ และ ด้นสดการเคลื่อนย้ายพื้นที่ และร่วมกันแก้ไขพัฒนาข้อบกพร่องร่วมของทีมนักแสดง ผลการวิจัยพบว่า เกิดตัวอย่างจากแบบฝึกหัดการทดลองสร้างการแสดงชุด start ได้สำเร็จ และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง ผ่านกระบวนการละครแบบร่วมสร้าง แบ่งได้เป็นสองด้านคือ 1) ทักษะทางความถนัดจากการเคลื่อนไหวร่างกาย นิสิตสามารถใช้ร่างกายเป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาให้ตนเองเป็นนักเต้นที่มีคุณภาพได้ โดยเฉพาะนิสิตรู้จักการปรับใช้พื้นที่บนเวทีผ่านการเต้นจากเทคนิคท่าเต้นของตนเอง เข้าใจการใช้ร่างกายจนสามารถนำมาประยุกต์ใช้และสร้างท่าเต้นที่ซับซ้อน ท่าเต้นที่สื่อสารผ่านร่างกายได้ 2) ด้านความคิด นิสิตเริ่มเข้าใจวิธีการสร้างงานร่วมสมัยอย่างเป็นเหตุเป็นผลจากการพูดคุย ถามตอบ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระหว่างการสร้างงาน เป็นตัวของตัวเอง พูดในสิ่งที่ตนเองคิด ทั้งในเรื่องของความเชื่อ ทศนคติอย่างเปิดเผย เกิดการวิพากษ์วิจารณ์จากประเด็นที่ศึกษา อย่างตรงไปตรงมา ยอมรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางความคิดที่มากขึ้น เกิดการพัฒนาความสัมพันธ์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการละครแบบร่วมสร้าง เกิดสังคมประชาธิปไตยจากการแบ่งกระบวนการเรียนรู้เรื่องประชาธิปไตยในขั้นตอนการผลิตการแสดง อีกทั้งยังสร้างพลเมืองที่ดีมอบแก่สังคมในทางอ้อมอีกด้วย

คำสำคัญ : แรงบันดาลใจ, การละลายพฤติกรรม, การสื่อสารทางด้านร่างกาย, การพูดเพื่อการสื่อสาร, การด้นสด

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีและการแสดง คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

This study aimed to experiment with creating contemporary dance works from the concept of using co-create processes. The samples were seven contemporary dance students who had passed production training, including devising theatre production, 1) inspiration-seeking from artworks, songs, the book named Politically Correct Bedtime Stories or Ni Tan Klab Mum, 2) ice-breaking practice, 3) practice on communication through dancing posture, 4) communicative speaking practice, 5) improvised exercises with equipment and improvised space movement and cooperation in solving shared defect of the performer team. The results were that a contemporary dance model named “Start” was successfully created. The sample students were able to develop two aspects of their potential through a co-create drama process. The first aspect was body movement skills. It was found that the sample students were able to use their bodies effectively to become good dancers. They were able to apply their dancing techniques to blocking. They understood using their bodies to choreograph complicated dancing postures to communicate the message to the audience. The second aspect was thought. It was found that the sample students were able to learn the rationale of contemporary dance creation through their conversation, questioning and answering, and opinion sharing during the task. They gained self-confidence, and they were courageous to express their thoughts regarding beliefs and attitudes openly. They were more confident to learn and to criticize the studied issues directly. They respected others' ideas. They became more cognitively mature, and they developed interpersonal skills, which is an essential element of devising theatrical work creation. The democratic atmosphere was enhanced through the production process, which eventually indirectly led to a democratic citizen.

Keywords : Inspiration, Ice-breaking, Body posture in communication, Communicative speaking, Improvisation

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้วิสัยทัศน์ของคณะดนตรีและการแสดงมหาวิทยาลัยบูรพา ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของงานวิจัยและวิชาการด้านดนตรีและการแสดง โดยสร้างองค์ความรู้ใหม่จากแนวคิด ความเชื่อ ประเพณี ขนบนิยม และวัฒนธรรมไทย พร้อมทั้งอนุรักษ์ สืบสาน สร้างสรรค์ และพัฒนาผู้ชม สังคม ด้วยงานศิลปะ ในมิติต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ให้วัฒนธรรมไทย ยังคงอยู่ ทันทสมัย สามารถที่จะเชื่อมโยงกับสังคมโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

ปัจจุบันในคณะดนตรีและการแสดงมีหลักสูตรที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรีในวิชาเอกนาฏศิลป์และการกบฏลีลา โดยแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มวิชานาฏศิลป์ไทยและกลุ่มวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย เมื่อนิสิตสำเร็จการศึกษาจากคณะฯ คณะฯ คาดหวังว่านิสิตจะสามารถประกอบอาชีพที่ตรงกับสายงานวิชาชีพ เช่น นักสร้างสรรค์ด้านศิลปะการแสดง ศิลปิน นักแสดง นักออกแบบท่าเต้น นักเต้น ผู้กำกับการแสดง นักเขียนบทละคร ครูสอนนาฏศิลป์และการแสดง

ตามที่คุณวิจัยได้รับมอบหมายจากคณะฯ ให้รับผิดชอบการเรียนการสอนของนิสิตสาขานาฏศิลป์ร่วมสมัยในรายวิชา การสร้างงานนาฏศิลป์ร่วมสมัย ผู้วิจัยได้นำเอาประสบการณ์การทำงานของคุณวิจัยที่ได้เข้าร่วมแสดงในฐานะนักเต้นให้กับ พิเศษฐ กลั่นชื่น แดนซ์ คอมพานี ตามทิศทางการพัฒนา ยุทธศาสตร์การดำเนินงานของคณะฯ ที่มีการสนับสนุนและผลักดันการพัฒนาศักยภาพของคณาจารย์ โดยนำความรู้มาถ่ายทอดให้กับนิสิต ในเรื่องวิธีคิด มุมมอง ทักษะคติ การรู้จักตั้งคำถาม การตีความ การจินตนาการ วิเคราะห์ และการเข้าถึงและเข้าใจความเป็นไปของสังคมในยุคปัจจุบัน โดยผ่านมุมมองงานศิลปะ แต่เมื่อถึงกระบวนการขั้นตอนที่นิสิตจะต้องทดลองสร้างงานขึ้นเองนั้น ผู้วิจัยกลับพบเห็นปัญหาอยู่เสมอ ๆ จากการสร้างงาน โดยสามารถแบ่งปัญหาออกได้เป็น 2 หัวข้อใหญ่คือ 1.ปัญหาที่เกิดจากการไม่เข้าใจในการสร้างงานการแสดงร่วมสมัย 2.ปัญหาที่เกิดจากการไม่เข้าใจในการสร้างท่าเต้นในการแสดงร่วมสมัย ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะขอมุ่งเน้นไปในหัวข้อการสร้างการแสดงร่วมสมัย โดยผู้วิจัยทดลองสร้างการแสดงเพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่นิสิต ในสาขานาฏศิลป์ร่วมสมัยที่ยังขาดทักษะ ความเข้าใจ ในการสร้างงานผ่านกระบวนการด้านความคิด เพราะส่วนใหญ่ที่พบเห็นอยู่บ่อยครั้ง นิสิตจะสร้างงานแบบจินตลีลาเต้นตามเนื้อเพลง งานระบำ กลุ่มท่าเต้นชุดหรือชุดท่าเต้นสำเร็จ นิสิตยังคงขาดความเข้าใจ ในวิธีการสร้างงานจากแนวคิด นิสิตไม่สามารถตอบคำถาม หรืออธิบายในสิ่งที่นิสิตสร้างอย่างเป็นเหตุเป็นผลได้

กระบวนการในการสร้างการแสดงนั้นมีหลากหลายรูปแบบ ผู้วิจัยเลือกมาใช้ทดลองสร้างการแสดงชุด start คือ กระบวนการละครแบบร่วมสร้าง Devising Theatre (หรือ Devised Theatre หรือ Collaborative Theatre) เป็นการสร้างงานอีกหนึ่งรูปแบบ ซึ่งในงานวิจัยนี้ใช้คำว่า “กระบวนการละครแบบร่วมสร้าง” โดยการรวมตัวของนิสิตสาขานาฏศิลป์ร่วมสมัย มาเข้ากระบวนการสร้างงานตั้งแต่การหาตัวตนหาแรงบันดาลใจ ประเด็นที่สนใจร่วมกัน การสร้างท่าเต้นหรือการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับงาน การออกแบบการจัดวาง จากผลงานทางศิลปะต่างแขนง บทเพลง เทคโนโลยีทางอินเตอร์เน็ต หรือวิธีการใหม่ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยที่นิสิตสามารถแสดงทักษะคติ ผ่านมุมมองทางด้านศิลปะอย่างเป็นเหตุเป็นผล งานวิจัยชิ้นนี้จะเกิดตัวอย่างหรือแบบฝึกหัดให้กับนิสิต ได้เกิดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะทางด้านการสร้างงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยอีกหนึ่งรูปแบบ จากประสบการณ์ตรงจากการสร้างงาน และยังกระตุ้นให้นิสิตเกิดการต่อยอด เชื่อมโยงนำองค์ความรู้มาสร้างเป็นชิ้นงานได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นิสิตร่วมทดลองสร้างงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยผ่านกระบวนการละครแบบร่วมสร้าง
2. เพื่อสร้างการแสดงร่วมสมัยชุด start

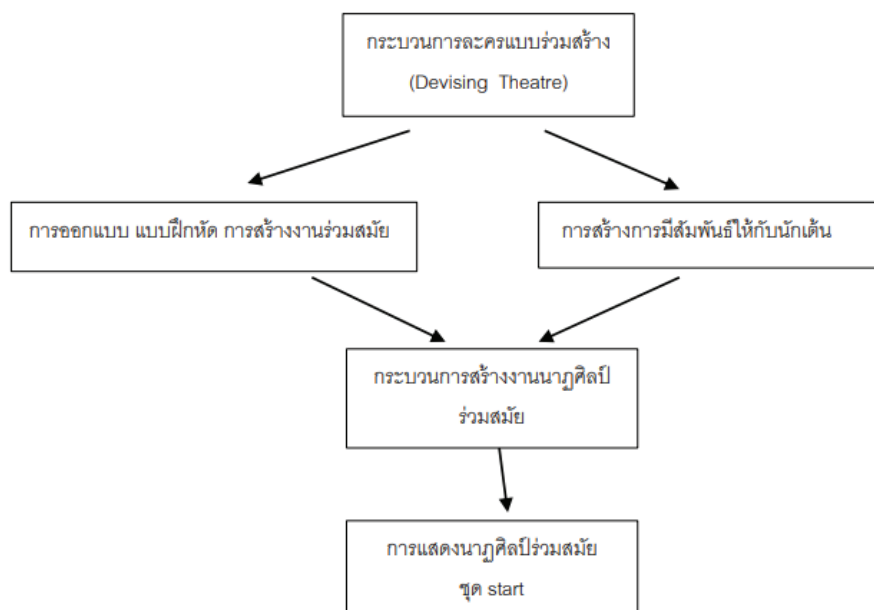
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาแนวการสอนลักษณะใหม่ ที่เป็นประโยชน์ในวงวิชาการสอนนาฏศิลป์ร่วมสมัย
2. สร้างความเข้าใจวิธีการสร้างงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยผ่านกระบวนการละครแบบร่วมสร้าง

ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนิสิตในสาขาวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย ชั้นปีที่3 และชั้นปีที่4 ทดลองสร้างงานนาฏศิลป์ร่วมสมัย โดยใช้กระบวนการละครแบบร่วมสร้าง ผ่านการสร้างการแสดงร่วมสมัยชุด start

กรอบแนวคิดการวิจัย

เทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์

การสร้างงานของผู้วิจัย ผู้วิจัยอยู่ในฐานะผู้กำกับการแสดง ใช้กระบวนการละครแบบร่วมสร้าง โดยให้ศิลปินมีส่วนร่วมในการสร้างงาน ผู้วิจัยมีการใช้แบบฝึกหัดต่าง ๆ เพื่อสร้างการแสดง ท่าเต้น และเทคนิคการเคลื่อนไหวในรูปแบบ เคบิอบ, โคฟเวอร์แดนซ์, ฮิปฮอป, แจ๊สแดนซ์, โมเดิร์นแดนซ์, คอนเทมโพลารีแดนซ์ ร่วมผสมด้วย เพื่อสื่อสารและสร้างความหมายในการแสดงแก่ผู้ชม

ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการทดลองสร้างงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยจากแนวคิดกระบวนการละครแบบร่วมสร้างผู้วิจัย ได้นำแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานในการพัฒนางานดังนี้

แนวคิดงานร่วมสมัยความหมายของศิลปะร่วมสมัย

ศิลปะร่วมสมัย คือ ผลงานอันเกิดจากการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาของมนุษย์ โดยมีกระบวนการแบบหรือแนวความคิดของสังคมและวัฒนธรรมปัจจุบันเป็นฐานแสดงถึงลักษณะเฉพาะตนของศิลปิน รวมไปถึงทัศนคติ ความคิด รูปแบบใหม่ โดยได้สรุปคำนิยามของศิลปะร่วมสมัย จาก ที่มาต่าง ๆ ไว้ดังนี้

อภิรักษ์ โปษยานนท์ ผู้อำนวยการสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย พ.ศ.2546 ให้ ความหมายว่า“ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย” เป็นงานที่เกิดขึ้น และเป็นอยู่ในช่วงหนึ่ง โดยยึดถือเวลาและยุคสมัยร่วมกันเป็นสำคัญเพื่อให้เกิดความเข้าใจใน แนวทางเดียวกัน จึงกำหนดความหมายของคำว่าศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยในเชิงวิชาการไว้ 3 ความหมาย ดังนี้

- 1.หมายถึง ศิลปะที่พัฒนาสร้างสรรค์ขึ้น ใหม่ ในยุคสมัย เดียวกัน หรือในเวลา เดียวกัน และที่เกิดขึ้น ในสมัย ปัจจุบันโดยมีวัฒนธรรมเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสรรค์
- 2.หมายถึง ศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ โดยมีกระบวนการหรือแนวความคิด ของสังคมและวัฒนธรรมปัจจุบันเป็นพื้นฐาน
- 3.หมายถึง ศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ เพื่อรับใช้สังคมในยุคปัจจุบันที่เกิดจา ความคิดและประยุคตัวอย่างบูรณาการ สอดคล้องสัมพันธ์และส่งผลต่อกันและกันระหว่างศิลปวัฒนธรรม

สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย (2545) ได้ให้ความหมายของศิลปะร่วมสมัยไว้หลาย ความหมายดัง นี้

- ศิลปะร่วมสมัย หมายถึง ศิลปะที่ได้รับการพัฒนาสร้างสรรค์จากสหวิทยาการทางศิลปะ ที่หลากหลายสู่การแสดงออกในยุค ที่ผู้คนรับรู้ร่วมกันได้
- ศิลปะร่วมสมัย หมายถึง ศิลปะที่ใช้แนวคิดจากผู้ที่สอดคล้องทางด้าน มนุษยวิทยา สังคมวิทยา และสุนทรียวิทยา เข้าร่วมในทัศนะของกลุ่มคน ที่มีสนิยมตรงกัน ความเข้าใจตรงกัน และพื้นฐานทางวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน

องค์ประกอบการสร้างงานร่วมสมัย พิเชษฐ กลั่นชื่น เสนอหลักคิดในการสร้างงานร่วมสมัย 5 ข้อไว้ดังนี้

1.งานที่สะท้อนตัวตน ความคิด มุมมองของศิลปิน และมีความเป็นอัตลักษณ์ ในบริบทของสังคมปัจจุบัน

การสร้างอัตลักษณ์แห่งตัวตน ต้องมีการหล่อหลอมแนวทางความคิดจากพื้นฐานด้านงานศิลปะ ความถนัดของบุคคล ความชอบ ความสนใจ จากบริบทของสังคมที่แวดล้อมผ่านตัวตนของศิลปิน เมื่อค้นพบ ตัวตนที่แท้จริง หรือแก่นแท้ของตัวตน จึงสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ โดยมีความรู้พื้นฐานเป็นแนวทางของสิ่งที่มากระทบต่อความรู้สึก ผลงานที่สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นผลงานที่มีความเป็นลักษณะเฉพาะตน และรูปแบบของแต่ละบุคคลที่มีความใหม่ของศิลปินคนนั้น ๆ กับผลงานที่มีลักษณะต่อยอดแนวความคิดของศิลปิน และ บริบทของสังคม เพื่อถ่ายทอดแนวความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของศิลปิน ผู้ชมผลงานศิลปะ

2. สะท้อนบริบทต่าง ๆ ของความเป็นสังคมปัจจุบัน

บทบาทหน้าที่ของศิลปินนอกจากสร้างศิลปะเพื่อความงามแล้ว ศิลปะยังทำหน้าที่เป็นสื่อสะท้อนแนวความคิดของศิลปินออกสู่สังคม เพื่อเป็นหลักฐานสำคัญในการบันทึกความรู้และสะท้อนเรื่องราวต่าง ๆ ของคนในสังคมมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

งานร่วมสมัยทำหน้าที่สะท้อนบริบททางสังคมในมิติต่าง ๆ โดยหยิบยก ประเด็นที่สังคมถูกกล่าวถึงในช่วงระยะเวลานั้น ๆ มาตีความแล้วถ่ายทอดผ่านในการสร้างงาน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการแก้ปัญหา และเปลี่ยนแปลงทัศนคติ รวมถึงช่วยเสริมสร้างจิตสำนึก การตระหนักรู้ให้แก่ผู้ชมอีกด้วย

3. new from ฟอมใหม่ รูปแบบใหม่ในงานศิลปะ

แต่ละยุคสมัยของศิลปินต้องสร้างสิ่งใหม่ กฎเกณฑ์ใหม่ ความคิด แนวคิดใหม่ รูปแบบวิธีการใหม่ กลวิธีใหม่ เทคนิคใหม่ ในการสร้างการแสดง สร้างความแตกต่างจากของเดิมที่เคยมีอยู่ ศิลปินต้องสร้างงานที่ทำลายมาตรฐานเดิมเท่าที่เคยมีมา เกิดการแรกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการข้ามศาสตร์ เกิดการรับรู้ใหม่ ๆ ความหลากหลายในองค์ความรู้ใหม่ ทฤษฎีใหม่ เพื่อทำให้เกิดการตื่นตัวของศิลปิน จนนำไปสู่การพัฒนาในวงการศิลปะต่อไป

4. สร้างความเสมอภาคเท่าเทียมกันระหว่างศิลปะ ผู้ชม (วิธีการ รวมถึงของที่ให้บนเวที อุปกรณ์)

ความงดงามทางศิลปะ จรรโลงให้โลกเต็มไปด้วยความสุข “ศิลปะ” ทุกคนตระหนักดีว่ามันเปี่ยมล้นไปด้วย “ความงาม” และ “ความอ่อนละไม” ดังนั้น ศิลปะ สามารถเป็นปัจจัยหนึ่งที่สร้างสรรค์ประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมได้เป็นอย่างดี ศิลปินควรมีส่วนร่วมการสร้างสรรค์ประเทศ สุนทรียศาสตร์ (ที่ว่าด้วยความงาม) นี่จึงเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่ทำให้มนุษย์สามารถใช้งานศิลปะมาเปลี่ยนแปลงสังคมได้ ศิลปะสามารถสร้างความเสมอภาคเท่าเทียมกันได้ จากองค์ประกอบหลาย ๆ ประการ เช่น นักแสดง ลาดิการเคลื่อนไหว ดนตรี อุปกรณ์ เครื่องแต่งกาย สถานที่จัดแสดง

5. เกิดการเปลี่ยนแปลงกับศิลปะ สังคม ผู้ชม ในอนาคต

งานศิลปะที่มุ่งสู่อนาคต ในประวัติศาสตร์ศิลปะเราสามารถพบตัวอย่างมากมายของศิลปินที่ต้องการทำนายอนาคต หรือการค้นพบข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ใหม่ ๆ ผ่านงานศิลปะ ศิลปะช่วยให้ผู้คนใส่ใจกับสิ่งที่ผู้ชมไม่เห็นในชีวิตประจำวัน เปิดรับสิ่งใหม่และปรากฏการณ์ที่คุ้นเคยจากมุมมองใหม่ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ศิลปะให้ความรู้แก่ผู้คนในบางครั้ง การคาดการณ์อนาคตหรือการค้นพบข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ใหม่ ๆ ไม่ใช่เป้าหมายหลักนี้เป็นเพียงหนึ่งในหลาย ๆ หน้าที่ที่เราสามารถพูดผลข้างเคียงได้ แต่มันเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความเข้าใจความสำคัญของการคิดเชิงศิลปะในการพัฒนาทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติ ศิลปินร่วมสมัยจึงต้องสร้างงานที่เปิดประสบการณ์ใหม่ และคาดการณ์อนาคต หรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

แนวคิดละครรูปแบบ Devised Theatre

Devised Theatre เป็นชื่อเรียกรูปแบบการแสดงรูปแบบหนึ่งที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในประเทศอังกฤษ ออสเตรเลียและอเมริกาช่วงปลาย ค.ศ. 1960 เกิดจากแรงบันดาลใจที่ประชาชนออกมาเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของสตรี ใน ค.ศ.1960 ส่งผลให้ผู้คนในยุคนั้นและกลุ่มคนทำงานละครเกิดการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติในเรื่องของความเสมอภาคกันในสังคม

Devised Theatre เป็นที่รู้จักและเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายของกลุ่มคนทำงานละครในช่วง ค.ศ.1970 ซึ่งเป็นยุคที่เกิดการตั้งคำถามกับงานศิลปะว่าศิลปะนั้นถ้าไม่ได้เกิดขึ้นจากคนใดคนหนึ่งจะสามารถเกิดขึ้นได้หรือไม่ (Devising Theatre, 1994) จากจุดนี้เองจึงทำให้กลุ่มคนทำละครหันมาใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการสร้างสรรค์ผลงาน จากละครแนวเดิมที่เคยให้นักแสดงมุ่งเน้นเพียงการฝึกฝนทักษะอย่างเดียว เปลี่ยนเป็นการให้นักแสดงใช้ความคิดรวมกันไปด้วย

Deirdre Heddon and Jane Millin ผู้เขียนหนังสือ Devising Performance: A Critical History กล่าวถึง กระบวนการสร้างสรรค์ละครเชิงกลุ่ม (Devised Theatre) โดยให้คำจำกัดความของ กระบวนการนี้ว่า เป็นกระบวนการสร้างงานละครที่ไม่จำเป็นต้องเริ่มจากการเขียนบทละครเช่นเดียวกับ ละครแบบขนบ แต่สามารถเริ่มต้นได้ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่นเดียวกับ Oddey ได้ให้คำจำกัดความ ของละครประเภทนี้ในหนังสือ Devising Theatre: A practical and Theoretical Handbook ว่าเป็น กระบวนการ สร้างงานที่เกิดจากการร่วมกันแบ่งปันประสบการณ์ วัฒนธรรม และความรู้สึกต่อสังคม ของศิลปินแต่ละคนที่อยู่ในกลุ่มผู้สร้างงาน ผ่านกระบวนการค้นหาร่วมกันในกลุ่ม และแปลงประสบการณ์ส่วนตัวของแต่ละคนผ่านการทดลอง การค้นสด การลงมือปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ ให้เกิดเป็นผลงานสร้างสรรค์ชิ้นหนึ่ง โดยกระบวนการสร้างงานประกอบไปด้วยการทดลองรูปแบบต่าง ๆ เช่น อาจเริ่มต้นจาก รูปภาพ ประเด็นทางสังคม แก่นความคิด หรือเครื่องมืออื่น ๆ ที่สามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ เช่น ดนตรี งานเขียน สิ่งของ ภาพวาด หรือการเคลื่อนไหวร่างกาย ดังนั้นเป้าหมายสูงสุด ของกระบวนการละครเชิงกลุ่ม (Devised Theatre) จึงคือการร่วมกันสร้างสรรค์การแสดงโดยเริ่มจาก ประสบการณ์และความรู้ของศิลปินแต่ละคน ทั้งนี้ Oddey ได้ระบุ

ลักษณะสำคัญของกระบวนการ ละครเชิงกลุ่ม (Devised Theatre) ไว้ดังนี้ (Deirdre Heddon, Jane Milling, 2005)

กระบวนการ (Process) คือ กระบวนการพัฒนาเริ่มต้นเพื่อให้เกิดขึ้นงานการมีส่วนร่วม (Collaboration) คือการทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม มุมมองที่หลากหลาย (Multi-Vision) คือ การร่วมแบ่งปันความคิดและประสบการณ์ที่แตกต่างของสมาชิกในกลุ่ม

ความหมายของ Devising จากศิลปินผู้สร้างงานในประเทศไทยที่ใช้กระบวนการนี้ในการสร้างงาน ผ่านนักแสดงที่เคยอยู่ในกระบวนการสร้างงาน กระบวนการการสร้างงานร่วมกันที่ไม่ได้เกิดจากใครคนใดคนหนึ่งเป็นเจ้าของมันเป็นการค้นหาเรื่องราวไปด้วยกันกระบวนการ Devising เราสามารถเริ่มจากอะไรก็ได้แต่ต้องเป็นการตั้งคำถามและถกเถียงต่อประเด็นหรือสิ่งที่นำมาพูดถึง ไม่จำเป็นต้องสร้างงานแบบมีเส้นเรื่อง ต้น-กลาง-จบ เท่านั้นเพราะ Devising คือการรื้อสร้างวรรณกรรมในสังคมในตัวเอง” (อภिरักษ์ ชัยปัญญา, สัมภาษณ์, 3 สิงหาคม 2559)

Devising คือการสร้างการแสดงจากขบวนการ การใช้กระบวนการกลุ่ม กระบวนการร่วม จากศิลปิน การใช้เครื่องมือ ทักษะมาร่วมกันและสร้างงานด้วยกัน จะสามารถปรากฏทุกกลุ่ม Dance, physical theatre, กลุ่มละครเพื่อการเรียนรู้ เป็นต้น (สินีนางุ เกษประไพ สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2559)

การสร้างงานแบบ Devising กับกระบวนการประชาธิปไตย

อาจารย์คอคิด มิคำ อาจารย์ประจำคณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้ “ผู้กำกับเปรียบเหมือนผู้แทนราษฎร ผู้ที่ได้รับเลือกคือผู้ที่มีสิทธิออกเสียงแทนประชาชนเพราะประชาชนเลือกที่จะมอบอำนาจการตัดสินใจให้แก่ผู้แทน ยิ่งไปกว่านั้นความพิเศษที่มากกว่าผู้แทนของขบวนการ Devising ในการกำกับสามารถสลับบทบาทหน้าที่ในการเลือกกันได้ภายใต้เงื่อนไขหรือคอนเซ็ปต์ที่ตั้งไว้ร่วมกันจึงจะเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง” (คอคิด มิคำ, สัมภาษณ์ 2 กันยายน 2559)

กระบวนการสร้างงานแนว Devising

ขั้นตอนในการสร้างงานคือขั้นตอนในการทำเศษส่วนประสบการณ์ของผู้สร้างงานแต่ละคนมาหลอมรวมและเล่าในเรื่องเดียวกันเป็นสิ่งที่เกิดจากวัฒนธรรมความเข้าใจที่เราอยู่กับมันหรือตั้งคำถาม

ขั้นตอนที่ 1 การเริ่มต้นจุดเริ่มต้นในการสร้างงานของกระบวนการ Devising สามารถเริ่มต้นได้จากทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นอะไรก็ตามแต่โดยขึ้นอยู่กับทิศทางและขอบเขตของคนในกลุ่มผู้ร่วมทำงานตกลงกัน ซึ่งอาจจะเริ่มต้นจากวัตถุดิบต่าง ๆ เช่น ข้อความ เพลง ภาพวาด การเคลื่อนไหวร่างกาย รูปแบบการนำเสนอหรือสิ่งที่สนใจ ดังที่คำกล่าวของ Alison Oddey จากหนังสือ Devising Theatre กล่าวไว้ว่า กระบวนการ Devising เกิดจากปฏิกิริยาร่วมกันของคนในกลุ่มที่มาทำงานร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 2 การค้นหาโครงเรื่อง การสร้างฉาก บทละครและข้อมูลอื่น ๆ โดยการสืบหาข้อมูลในเชิงลึกผ่านการศึกษาและผ่านการทดลอง เมื่อได้ขอบเขตของประเด็นที่จะสื่อสารกับคน

ดูจากการตกลงกันของผู้ร่วมสร้างงานภายในกลุ่มแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือต้องศึกษาข้อมูลในเชิงลึกของประเด็นที่สนใจในหลากหลายมุมมองให้รอบด้าน

ขั้นตอนที่ 3 การเลือก การร้อยเรียงเรื่องราว การเชื่อมร้อยฉากเพื่อให้เกิดสารที่ผู้สร้างงานต้องการนำเสนอ การเลือกถือเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างงานรูปแบบนี้และการที่จะเลือกได้นั้นจำเป็นต้องมีวัตถุดิบในการเลือกที่หลากหลาย เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ได้มีการพัฒนางานที่กว้างมากขึ้นการเลือก การลำดับภาพ การร้อยเรียงเรื่องราว จะส่งผลให้เกิดสารและอารมณ์ที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการจะสื่อต่อตัวผู้ชม การเลือกจึงมีความสำคัญต่อความหมายที่ผู้ชมจะได้รับ โครงเรื่องอาจจะเป็นแบบภาพปะติดหรือแบบใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เลือกที่จะให้ความหมายแก่คนดูว่าอย่างไร

คำแนะนำสำหรับผู้สนใจจะใช้กระบวนการ Devising มีส่วนสำคัญอยู่ 3 ประการหลัก ๆ ที่ควรจะมี คือ

ทักษะการค้นสด เพราะกระบวนการ Devising มีลักษณะสำคัญอยู่ที่การทดลองของผู้ร่วมสร้างงานเป็นหลักจึงจำเป็นต้องมีพื้นฐานในการค้นสดเป็นอย่างมาก มีความสามารถเฉพาะทางทักษะพิเศษ และควรมีไหวพริบและความพร้อมที่จะร่วมทดลองหาสิ่งใหม่ ๆ อย่างกระตือรือร้นตลอดเวลา

ทักษะการเลือก เพราะรูปแบบการ Devising มีความหลากหลายทางด้านทิศทางและหลากหลายทางด้านวัตถุดิบ ทักษะการเลือกจึงมีความสำคัญมาก ผู้เลือกหรือผู้ร้อยเรียงเรื่องราวต้องมีทักษะการเลือกที่ดีที่จะส่งเสริมเนื้อหาให้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ต้องการเพื่อให้ผู้ชมได้รับสารหรืออารมณ์ความรู้สึกตามที่ผู้สร้างงานต้องการ

กระบวนการในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ของผู้สร้างงานร่วมกันภายในกลุ่มในการทำงานร่วมกันของกลุ่มคนย่อมมีหลากหลายวิสัยทัศน์ซึ่งอาจจะมีทั้งที่ตรงกัน หรือไม่ตรงกันในการทำงาน ควรแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างตรงไปตรงมา เคารพความคิดเห็นที่เป็นความเห็นต่างได้อย่างมีเหตุผล และจำเป็นต้องมีประเด็นหลักที่อยากจะสื่อสารไปในเรื่องเดียวกัน สมาชิกในกลุ่มควรต้องมีความเป็นตัวตนชัดเจนในเรื่องที่จะพูด เพื่อเป็นวัตถุดิบในการสร้างงานที่จะแสดงออกในงาน และสามารถทำให้ภาพความคิดเกิดขึ้นจริงบนเวทีได้รวมถึงควรมีอัตลักษณ์ อุดมคติ และความเชื่อของตัวเองอย่างแน่วแน่

การค้นสด (Improvise)

ในหลาย ๆ วัฒนธรรมและพิธีกรรมโบราณใช้การค้นสดดำเนินพิธีในการเล่าเรื่อง หรือนิทานปรัมปราสืบต่อกันมา การแสดงในยุคต้น ๆ เกิดจากการพัฒนาการของพิธีกรรมและการค้นสด ตั้งแต่ละครคอมเมดี้ของกรีกโรมัน นักแสดงต้องอาศัยการค้นสดอยู่มาก

ปัจจุบันการค้นสด เป็นเทคนิคสำคัญในการทำงานของนักแสดง เพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างเอกภาพหนึ่งเดียวระหว่างร่างกาย อารมณ์ และคำพูดช่วยให้นักแสดงสามารถรับบทบาทได้หลากหลายบทบาทใหม่ ๆ ที่ท้าทายตนเองและบทบาทที่เปลี่ยน แปลงตนเองจากความเคยชินนิสัยเดิม

การค้นสดเพื่อค้นพบตัวเอง

ฉาต โคโป ใช้การค้นสดต่างไปจากของสตานิสลาฟกี โดยเปลี่ยนให้เป็นการค้นสดที่นักแสดงไม่สามารถใช้คำพูด แต่ใช้สัญชาตญาณเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถฟังหรือหลบอยู่เบื้องหลังคำพูดและคำอธิบายได้ ทำให้นักแสดงต้องพยายามสร้างสรรค์และแสดงออกเป็นปฏิกิริยาทางทางและการเคลื่อนไหวออกมาจากข้างในตนเองการฝึกฝนเช่นนี้ ช่วยให้นักแสดงได้ค้นหาตัวเอง ได้สำรวจลึกลงไปข้างในตัวเองเพื่อจะได้เข้าใจว่า ตนเองกำลังทำอะไรอยู่ ต้องการบอกหรือต้องการสื่ออะไร เมื่อไม่สามารถพูดหรือทำท่าไปได้ เขาจะต้องทำอย่างไร นักแสดงถูกบังคับให้มองเข้าไปในตัวเองอย่างจริงจัง วิธีนี้ช่วยให้นักแสดงได้พัฒนาบทบาทการแสดงขึ้นมาในทุกรายละเอียดสร้างความท้าทายให้เกิดความรู้สึกลอกมาเป็นท่าทางและการเคลื่อนไหวแบบฝึกหัดแรก

เป้าหมายของการค้นสด

การใช้การค้นสด ที่ถูกต้องและเหมาะสม จะให้ประโยชน์ต่อผู้ฝึกและนักแสดง เราจะต้องเข้าใจจุดประสงค์หลักของการฝึก ที่มีอยู่สองประการใหญ่ คือ

1. การค้นสดเพื่อฝึกฝนเทคนิค

เมื่อได้เรียนรู้พื้นฐานของการเคลื่อนไหวที่อาศัยเทคนิคต่าง ๆ กัน เช่น เทคนิคของเดอครูซ์ เทคนิคของลาบาน เทคนิคของเลอคอค หรือเทคนิคอื่น ๆ พื้นฐานเหล่านี้เป็นจุดเริ่มต้นเป็นเทคนิคที่นำไปใช้ในการแสดง อาจนำไปใช้โดยตรง หรือใช้ประกอบ หรือปรับตามความเหมาะสม ดังนั้นทุกพื้นฐานและเทคนิคต้องถูกฝึกอย่างแม่นยำ จากนั้นจึงอาศัยหลักการค้นสดเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถใช้เทคนิคเหล่านั้นได้ดียิ่งขึ้น

- เกิดความเข้าใจ และสามารถใช้เทคนิคเหล่านั้นได้ดียิ่งขึ้น
- สามารถเคลื่อนไหว และแสดงท่าทางต่าง ๆ บนพื้นฐานของเทคนิคเหล่านั้น
- สามารถต่อยอดเทคนิคเหล่านั้นให้กลายเป็นการเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่องและพัฒนาต่อไปได้

กระบวนการทั้งหมดนี้ ต้องอาศัยการค้นสดในระดับต่าง ๆ จากธรรมดาจนถึงระดับซับซ้อน เพื่อให้ผู้ฝึกได้รู้จักเทคนิคแต่ละอย่างเหล่านี้ได้ดีขึ้นและชำนาญขึ้นปัจจุบันเทคนิคใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย นักแสดงต้องรู้จักเลือกสรร เทคนิคบางอย่างไม่ได้มีประโยชน์ต่อการแสดงหรือไม่ได้ช่วยพัฒนาการเคลื่อนไหวของนักแสดงให้ไปถึงที่สุด

2. การค้นสดเพื่อพัฒนาไปสู่การแสดง

เมื่อผู้ฝึกเข้าใจเทคนิคดีแล้ว การนำเทคนิคเหล่านั้นมาสร้างเป็นตัวละคร (characterization) มาใช้ในฉากสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ ในละคร หรือใช้พัฒนาโครงเรื่อง พัฒนามาให้เป็นบทที่สมบูรณ์ จึงเป็นอีกก้าวหนึ่งที่สำคัญของการฝึกหัด เพื่อให้นักแสดงได้ใช้ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่มีมาพอสมควรที่จะทำการค้นสดพัฒนาสูงขึ้น ไปสู่การสร้างควมหมายทางด้านนามธรรมหรือสร้างงานเพื่อเป็นการแสดงจริงต่อไป

กระบวนการการสร้างงานการแสดง

การสร้างสรรคงานการแสดง มีแรงบันดาลใจเป็นมูลเหตุ ซึ่งมาจากการรับรู้ภาวะการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อจิตของผู้สร้างสรรค์ จนนำไปสู่การสร้างผลงานที่ตอบสนองความต้องการของผู้สร้างสรรค์ ผู้สร้างงานแต่ละคนจะมีความแตกต่าง หลากหลายในการสร้างรูปแบบกระบวนการศึกษาค้นคว้า ปฏิบัติการ เพื่อค้นหาคำตอบทางการสร้างสรรค์ของตนเอง โดยใช้แนวความคิดสร้างสรรค์ที่ผ่านการ ศึกษา ประสบการณ์ วิเคราะห์และกลั่นกรองแล้ว เป็นแนวทางเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของงาน สาระสำคัญคือ ผู้สร้างสรรค์ควรจะสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล และเป็นระบบ โดยเริ่มจาก

แรงบันดาลใจ (Inspiration) หมายถึง พลังผลักดันอันเกิดจากจิตซึ่งเป็นแก่นแท้ภายในตัวตน ที่ส่งผลต่อการคิดและการกระทำ พฤติกรรมการแสดงออกของมนุษย์ แรงบันดาลใจเป็นจุดเริ่มแรกสุดของการสร้างสรรค์ อันเกิดจากการรับรู้ สาระ ประเด็น เรื่องราวต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมรอบตัวผู้สร้างงาน

แนวความคิด (Concept) เปรียบเสมือนเป็นความมุ่งหมายของการสร้างสรรค์ แนวทางการสร้างศิลปะในขั้นนั้น ๆ หรือชุดนั้น ๆ เป็นความคิดรวบยอดของผู้สร้างสรรค์เองที่จะแสดงให้เห็นถึงการกระทำทางการสร้างสรรค์อันเป็นเจตนาที่จะแสดงความคิด อารมณ์ ความรู้สึกใคร่รู้สิ่งหนึ่งการเลือกใช้รูปแบบ เทคนิควิธีการผ่านผลงานศิลปะให้ผู้อื่นได้รับรู้ วิธีการแสวงหาความรู้เพื่อสรุปเป็นแนวความคิดสร้างสรรค์

การนำความคิดมาประมวลกันเป็นแนวคิดของผู้สร้างงาน

เมื่อผู้สร้างงานได้นำแรงบันดาลใจมาพัฒนาจนเกิดแนวคิดหลักที่ชัดเจนแล้วนั้นขั้นตอนต่อไปผู้สร้างงานจึงนำแนวคิดหลักนั้น มาทดลองเพื่อค้นหาการเคลื่อนไหวที่มีความหมายและสัมพันธ์กับแนวคิดหลักที่ผู้สร้างงานได้กำหนดไว้

การค้นหา และการฝึกซ้อม คือ กระบวนการ วิธีการ ในการสร้างแบบฝึกหัด ซึ่งโดยทั่วไปมีขั้นตอนดังนี้

วิเคราะห์ ว่าผู้สร้างงานต้องการนำเสนออะไรในแต่ละฉาก

กำหนดเป้าหมาย ของผู้สร้างงานให้ชัดเจนเพื่อออกแบบ แบบฝึกหัดให้นักแสดง

ทดลอง แบบฝึกหัดต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ให้นักแสดง เลือกสิ่งที่ใช้และตรงประเด็นกับความต้องการของผู้สร้างงาน หากผลลัพธ์ที่ได้ยังไม่ตรงกับความต้องการ ให้ปรับปรุงกลวิธี เพื่อให้ได้รับผลลัพธ์ที่ถูกต้องและชัดเจนมากขึ้น เมื่อทำการทดลองเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อค้นหาท่าทางที่เหมาะสมและตรงกับแนวคิดหลักที่ผู้สร้างงานกำหนดไว้ จากนั้นคัดเลือกการเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะที่ต้องการ เพื่อนำมาประกอบกันในการแสดงและฝึกซ้อม หลังจากผู้สร้างงานได้ทำการออกแบบท่าเต้น ปรับ ตกแต่งการเคลื่อนไหวของร่างกายแล้ว ในลำดับต่อมาคือ การพิจารณาตกแต่งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของการแสดง เช่น เครื่องแต่งกาย แสง เสียง ฉากดนตรี และปัจจัยอื่น ๆ ในการวางโครงสร้างรูปแบบทางการแสดงให้สัมพันธ์กับแนวคิดหลักในการนำเสนอผลงานสู่สายตาประชาชน

วิธีดำเนินงานวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงกระบวนการ และการสร้างสรรค์การแสดงกับนิสิตสาขานาฏศิลป์ร่วมสมัย ตามแนวคิดการใช้กระบวนการละครแบบร่วมสร้าง ที่เกิดขึ้นในห้องปฏิบัติการและถอดออกมาเป็นแบบฝึกหัดและตัวอย่าง จนพัฒนาไปสู่การนำเสนอผลงานการแสดง โดยใช้เวลาดังตั้งแต่วันที่ เดือน กุมภาพันธ์ - กันยายน เป็นระยะเวลาทั้งหมด 7 เดือน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รวบรวมนักแสดง ผู้วิจัยเรียกประชุมนิสิตสาขานาฏศิลป์ร่วมสมัยชั้นปีที่ 3 จำนวน 5 คน และนิสิตชั้นปีที่ 4 จำนวน 2 คน

นิสิตชั้นปีที่ 3

- 1.นางสาวธรรารัตน์ ไพบูลย์ธนสมบัติ
- 2.นายวรรณะ วัฒนวิถิ
- 3.นางสาวศศิธร ทนะภาไท
- 4.นางสาวพิชญ์ ดาห์มาน
- 5.นางสาวศุภิสรา กุลคง

นิสิตชั้นปีที่ 4

- 1.นางสาวนภาพร สุานะ
- 2.นายวิทย์ ไทรโพธิ์ทอง

รวมทั้งหมดมีผู้เข้าร่วมการทดลองจำนวน 7 คน เมื่อรวบรวมนักแสดงได้แล้ว ขั้นตอนต่อไป ผู้วิจัยต้องการให้นักแสดงสร้างความคุ้นเคยและเปิดใจ โดยผู้วิจัยนำหนึ่งในหลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่กระบวนการละครแบบร่วมสร้าง นำมาเป็นแนวคิดคือ การสร้างความจริงใจ เพื่อพัฒนาความซื่อสัตย์และไว้วางใจกันภายในกลุ่ม ให้ได้เคารพความคิดเห็นและยอมรับกติกาในการวิพากษ์วิจารณ์ซึ่งกัน

ผู้วิจัยเริ่มค้นหาเครื่องมือและเรียนรู้สิ่งที่คาดว่าจะประโยชน์ต่อการสร้างงานของตนเองในรูปแบบแบบฝึกหัด

แบบฝึกหัดที่ 1 mind map แนะนำตัว แนวคิดละลายพฤติกรรม (เพื่อประโยชน์ต่อการสร้างการแสดง) แบบฝึกหัดนี้สร้างมาเพื่อต้องการละลายพฤติกรรม เพื่อให้มีสติได้มีโอกาสเปิดใจ ทำลายกำแพงกันความสุขของการอยู่ร่วมกัน แสดงความเป็นตัวเอง แสดงตัวตน ทำความรู้จักและเปิดเผยตัวเองออกมาให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มได้รู้จักกันมากขึ้น ถือเป็นกิจกรรมเริ่มต้นที่ต้องทำก่อนเริ่มกิจกรรมอื่น ๆ

เครื่องมือ mind map หัวข้อ บอกเล่าตัวตน

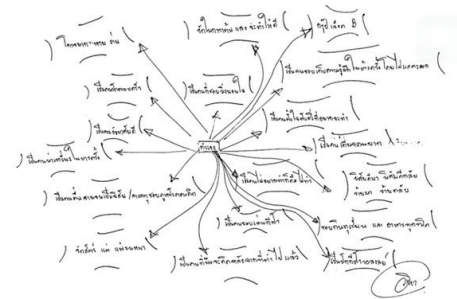
วิธีปฏิบัติ

1. เนื่องจากนิสิตในกลุ่มรู้จักกันอยู่ก่อนแล้ว ผู้วิจัยจึงสร้างเครื่องมือ คือ สร้าง mind map แนะนำตัวเอง 2 แบบ 1. รูปภาพ 2. ภาษา

2. เมื่อเขียน mind map เสร็จ ให้แลกกันดู และทายกันว่า mind map เป็นของใคร
3. จากนั้นนิสิตเจ้าของ mind map จะต้องออกมาอธิบายขยายความ mind map ของตัวเอง
4. เพื่อนในกลุ่มซักถาม เจ้าของ mind map

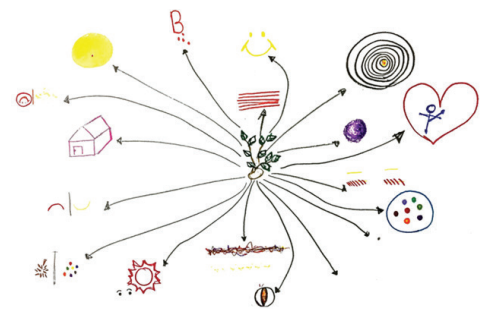
ภาพที่ 1 : mind map ที่ 1 บอกเล่าตัวตน
(ที่มา : จุฬาลักษณ์ เอกวัฒนพันธ์ 2558)

ภาพที่ 2 : mind map ที่ 2 บอกเล่าตัวตน
(ที่มา : จุฬาลักษณ์ เอกวัฒนพันธ์ 2558)

ภาพที่ 3 : mind map ที่ 3 บอกเล่าตัวตน
(ที่มา : จุฬาลักษณ์ เอกวัฒนพันธ์ 2558)

ภาพที่ 4 : mind map ที่ 4 บอกเล่าตัวตน
(ที่มา : จุฬาลักษณ์ เอกวัฒนพันธ์ 2558)

ข้อค้นพบ แบบฝึกหัด mind map แนะนำตัว ถึงแม้ว่านิสิตจะเป็นเพื่อนอยู่ในกลุ่มเดียวกัน แต่ไม่ได้หมายความว่านิสิตทุกคนจะรู้จักตัวตนของกันและกันเป็นอย่างดี หลังจากทีมนิสิตแสดงความเป็นตัวเอง เปิดเผยตัวตนผ่านการนำเสนอ mind map เกิดการเปิดใจมากขึ้นพร้อมเข้าสู่กระบวนการการทำงาน เกิดความเข้าใจธรรมชาติพฤติกรรมที่เพื่อนแสดงออกกับเพื่อนในกลุ่มด้วยความเข้าใจ จึงสามารถมีปฏิสัมพันธ์ที่ง่ายต่อการเข้าถึง ทำลายความขัดแย้งระหว่างบุคคล เห็นพฤติกรรมที่เป็นมุมมองใหม่ นอกจากภาพปกติที่เคยเห็น กล้าแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มมากขึ้น รวมถึงภาษากาย ภาษาพูด ความคิด การทำกิจกรรมนี้จะต้องขับเคลื่อนด้วยความผ่อนคลายเป็นหลัก แล้วจึงจะสามารถเพิ่มระดับจนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางสิ่งได้

แบบฝึกหัดที่ 2.1 การหาแรงบันดาลใจจาก Pinterest ที่นิสิตประทับใจ

แบบฝึกหัดนี้สร้างมาเพื่อต้องการ กระตุ้นให้นิสิตค้นหาแรงบันดาลใจเพื่อช่วยจุดประกายความคิดในด้านองค์ประกอบศิลป์

เครื่องมือ ค้นคว้าจาก Pinterest คือ social network เป็นเครื่องมือค้นพบด้วยภาพสำหรับการค้นหาไอเดียงานศิลปะในแขนงต่าง ๆ เพื่อหาแรงบันดาลใจ

วิธีปฏิบัติ 1. ให้นิสิตหาภาพจาก Pinterest ที่นิสิตประทับใจ

ภาพที่ 5 : ภาพสร้างแรงบันดาลใจที่ 1
(ที่มา : Pinterest)

ภาพที่ 6 : ภาพสร้างแรงบันดาลใจที่ 2
(ที่มา : Pinterest)

ข้อค้นพบ นิสิตหาภาพจาก Pinterest ที่นิสิตประทับใจ ค้นพบจากการสนทนาแรก เปลี่ยนความคิดเห็น นิสิตถูกกระตุ้นจากการตั้งคำถามต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการใช้ความคิดเกี่ยวกับสิ่งมองเห็นในภาพต่าง ๆ คำตอบของนิสิตนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมของเพื่อนนิสิตอย่างสนใจ การตั้งคำถามของผู้วิจัยเป็นคำถามที่ส่งเสริมให้นิสิต มุ่งความสนใจ ใช้ความคิด ไตร่ตรองและตั้งคำถามซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการคิด คำถามที่ใช้กลวิธีที่คิดจากภาพ โดยเริ่มจากบทสนทนาง่าย ๆ เช่น

“ทำไมถึงเลือกภาพนี้” เป็นคำถามที่ใช้เปิดการสนทนาแรกเปลี่ยนความคิดเห็น นิสิตตอบตามความรู้สึก จากความคิดของตนเองเท่านั้นเช่น ชอบ เพราะสวย

ผู้วิจัยได้ขอให้นิสิตขยายความจากคำว่าชอบเพราะสวย เป็นการขอให้นิสิตมองดูภาพมากขึ้น และคิดวิเคราะห์ เพื่อสนับสนุนความคิดเห็นของตัวนิสิต นิสิตเกิดความตื่นตัวในการตอบคำถาม และเริ่มวิเคราะห์มากขึ้น เช่นชอบเพราะมันทำให้นึกถึงสมัยเด็ก ชอบเพราะสีที่ใช้ ชอบเพราะไม่เคยเห็น นิสิตพยายามหาข้อมูลมาสนับสนุนในเหตุผลของตัวเอง

นอกจากนี้นิสิตเกิดความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ในการมองเห็น การเข้าใจ การจำแนกจินตนาการเกี่ยวกับมิติต่าง ๆ เช่น รูปร่าง ขนาด ทรวดทรง ความสูง - ต่ำ ระยะใกล้ - ไกล ของพื้นที่ การแสดง อธิบายจินตนาการในเรื่องทิศทาง การเคลื่อนที่ และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของภาพศิลปะที่ตนเองเลือกมา เช่น นิสิตสามารถสร้างท่าเต้นได้ นิสิตสามารถจัดองค์ประกอบศิลป์ได้ นิสิตสามารถจินตนาการถึงอุปกรณ์ประกอบการแสดง นิสิตสามารถนำรูปภาพมาสร้างจินตนาการให้

เห็นฉากในการแสดงได้ แต่มีนิสิตบางคนที่ยังไม่สามารถเชื่อมโยงได้ ยังคงคิดเป็นมิติเดียว เนื่องจากประสบการณ์ มุมมอง การดูงานศิลปะ และการฝึกทักษะความคิดเชื่อมโยงที่ยังน้อย นิสิตทุกคนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผลและช่วยกันคัดเลือกภาพเพื่อนำมาใช้ในการสร้างงานต่อไป

แบบฝึกหัดที่ 2.2 การหาแรงบันดาลใจจากหนังสือนิทานกลับมา

เครื่องมือ หนังสือนิทานกลับมา

วิธีปฏิบัติ 1. ให้นิสิตเลือกเรื่องที่นิสิตชอบจากหนังสือนิทานกลับมาที่มีเรื่องทั้งหมดจำนวน 12 เรื่อง ได้แก่ เจ้าหญิงเงือกน้อย ราพันเซล สาวน้อยกลอยใจ หุ่นน้อยมหัศจรรย์, หุ่นเมืองและหุ่นชนบท เจ้าหญิงและถั่ว ลูกหมูสามตัว สโนไวท์และคนแคระทั้งเจ็ด แมวเจ้าปัญญา กระต่ายป่าและเต่า รัมเฟลสติลท์สกิน, แฮนเซลและเกรทเทล หลังจากอ่านนิทานทั้งหมด นิสิตเลือกเรื่องที่ตนเองสนใจมาคนละหนึ่งเรื่อง ผลที่ได้คือ กระต่ายป่าและเต่า (ผู้เลือกจำนวน 3 คน) ลูกหมูสามตัว (ผู้เลือกจำนวน 2 คน) เจ้าหญิงเงือกน้อย (ผู้เลือกจำนวน 1 คน) ผลคะแนนโหวตเป็นไปตามหลักการประชาธิปไตยผลที่ได้คือนิทานเรื่องกระต่ายป่าและเต่า

ภาพที่ 7 : หนังสือนิทานกลับมา

(ที่มา : นิทานกลับมา)

ข้อค้นพบ นิสิตเลือกเรื่องที่นิสิตชอบจากหนังสือนิทานกลับมาเรื่อง กระต่ายป่าและเต่า ผู้วิจัยให้นิสิตวิเคราะห์เรื่องเต่ากับกระต่ายจากความทรงจำเดิมที่นิสิตมี และวิเคราะห์มุมมองใหม่และข้อคิดจากหนังสือนิทานกลับมา มีดังนี้

ความทรงจำเดิม กระต่ายเป็นสัตว์ที่โอ้อวดและมั่นใจในตัวเองมาก มันประมาทและคิดว่าตัวเองยังไถ่ต้องชนะเต่าแน่นอนเลยชะล่าใจโดยการนอนพักผ่อน

- เต่าเป็นสัตว์ที่เชื่องช้า แต่ก็พยายามที่จะทำตามคำท้าของกระต่ายไม่คิดที่จะยิ่งท้อ และพยายามจนวิ่งไปถึงเส้นชัย

- กระต่ายเป็นสัตว์ที่โอ้อวด มั่นใจ และชอบเยาะเย้ย มันใจว่าตัวเองจะต้องชนะพูดจาไม่ดีกับเต่า จนเต่าทนไม่ไหว เต่าจึงทำแข่ง กระต่ายก็ดีใจ เพราะรู้ว่าสิ่งที่เต่าทำมานั้น เต่าไม่มีทางชนะ

แน่นอน เลยเกิดความเข้าใจและแพ้เท่าในที่สุด

- กระต่ายมีความมั่นใจในความว่องไวของตัวเอง จะแอบนอนในขณะที่กำลังทำตัววิ่งแข่ง แต่ด้วยความที่เต่าถึงแม้จะเดินช้าแต่มีความมุ่งมั่นและอดทนจึงสามารถชนะกระต่ายในการแข่งขันครั้งนี้

มุมมองใหม่

- กระต่ายกับเต่า มีความซับซ้อน มีการวางโครงที่สร้างสรรค์ โดยการใช้บริบทแบบไทย ๆ
- สะท้อนให้เห็นสังคมหลายด้าน เช่น บันเทิง เงิน อำนาจ การใช้ชีวิต กีฬา สะท้อนให้เห็น

มุมมองที่ไม่เคยรู้มาก่อน

- อธิบายสาเหตุความคิดมุมมองของทั้งสองฝ่ายที่แตกต่างไปจากเดิมทั้งกระต่ายและเต่ามีเหตุผลเป็นของตัวเองไม่มีใครคิดผิดและผิดถูก

ข้อคิด

- ได้รับรู้ และเข้าใจถึงการใช้ชีวิต, มุมมองที่สะท้อนสังคมไทย
- ได้ความคิดสร้างสรรค์ต่อยอดจากนิทานความเชื่อแบบเดิม ๆ และเห็นความคิดต่างจาก

ตัวละคร

- ควรใช้ชีวิตแบบพอดี

แบบฝึกหัดที่ 2.3 การหาแรงบันดาลใจจากเพลงที่ชอบ

เครื่องมือ เว็บไซต์ที่ให้บริการคลิปวิดีโอเพลง

วิธีปฏิบัติ นิสิตเลือกเพลงที่ชอบมาคนหนึ่งเพลง

ข้อค้นพบ นิสิตเลือกเพลงที่ชอบมาหนึ่งเพลง ตามที่แต่ละคนมีความชอบและความถนัด
ในด้านการเต้นเป็นสไตล์เฉพาะตัวดังนี้

- นางสาวนภาพร สุวานะ Fur Elise by Beethoven Relaxing Piano Music
- นายวิทยา ไทโรวิททอง Arnalds: This Place Was A Shelter ศิลปิน: Ólafur Arnalds

อัลบั้ม: Living Room Songs แนวเพลง: ฮอลเทอรันาทิฟ/อินดี้

- นางสาวธารารัตน์ ไพบูลย์ธนสมบัติ TWICE Candy Pop Dance Practi cever ศิลปิน: ทไวซ์ อัลบั้ม: Candy Pop แนวเพลง: เจป๊อป

- นางสาวพิชญา ดำหามาน Taylor Swift - Blank Space ศิลปิน ฟิวตส์ รอล์แย แนวเพลง: ป๊อป
- นายวรรณะ วัฒนวิทย์ Pional - Time of the G's – YouTube ศิลปิน: Pional อัลบั้ม: Time

Of The G's / Clone Heart แนวเพลง: อิเล็กทรอนิกส์แดนซ์

- นางสาวศุภิสรา กุลคง Smooth Jazz 3 Hours Smooth Jazz Saxophone ศิลปิน: Dr. Sax Love อัลบั้ม: Smooth Jazz Music (Sexy Chill Out Relaxing Romantic Acoustic Instrumental Background Music Party Songs) แนวเพลง: สMOOTHแจ๊ส

- นางสาวศศิธร หนองภาโท otxhello - free from these chains – YouTube ศิลปิน: Otxhello อัลบั้ม: Otxhello แนวเพลง: อิเล็กทรอนิกส์

เพลงที่นิสิตเลือกนั้นจะเป็นเครื่องมือที่ให้มนิสิตสร้างทำเด่นเป็นของตัวเอง แต่ไม่ใช่

เพลงที่เหล่านี้อยู่ในการแสดง ผู้วิจัยให้นิสิตเป็นผู้เลือกเพลงที่จะใช้สร้างทำนองเอง เพราะจะทำให้ทุกคนสามารถใช้ความทักษะความถนัดทางด้านการเต้นที่เป็นของตัวเองได้และมีความหลากหลายในงานแสดงอีกด้วย

เพลงทั้งหมดจะใช้เฉพาะสร้างทำนองเท่านั้น แต่จะไม่อยู่ในการแสดง เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างในการสร้างทำนองการนำเพลงมาเพื่อสร้างจินตนาการในการสร้างทำนองเป็นอีกหนึ่งวิธีการที่จะทำให้ให้นักเต้นนั้นสามารถสร้างทำนองได้ตรงประเด็น

สร้างคอนเซ็ปต์

ผู้วิจัยและนิสิตจึงช่วยกันคิดคอนเซ็ปต์และแก่นเรื่องคร่าว ๆ จากประโยคของกระต่ายที่แสดงทัศนคติว่า “การใช้ชีวิตที่แสนเชื่องช้ามันทำให้เสียสุขภาพและขาดพลังในการขับเคลื่อน” ส่วนการแสดงทัศนคติจากคำพูดของเต่า “การใช้ชีวิตที่เชื่องช้าจะทำให้เราได้เห็นและพิจารณาทุกอย่างอย่างมีสติ”

จากประโยคดังกล่าวผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตและชวนให้นิสิตขบคิดว่า คนเราต่างไม่จำเป็นต้องชอบในสิ่งเดียวกัน ถึงจะอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข เราควรให้อิสระและทำความเข้าใจให้โอกาสสำหรับความแตกต่างที่ต่างจากเรา การที่เราไม่เอาความแตกต่างเหล่านั้นมาแบ่งแยกความสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เราอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

หลังจากได้ขอบเขตของงานที่ชัดเจนยิ่งขึ้นแล้ว ผู้วิจัยกับนิสิตจึงร่วมกันเสนอสิ่งที่ตนเองสนใจ อยากทำและอยากให้ปรากฏในงาน ภายใต้ขอบเขตที่เลือกร่วมกันไว้ก่อนหน้านี้แล้ว ทำให้ได้สิ่งที่สนใจและคาดว่าจะนำไปพัฒนาต่อในงาน ดังต่อไปนี้

สร้างเรื่อง

ผู้วิจัยได้นำเอาผลจากการทำแบบฝึกหัดของนิสิตมาสร้างการแสดง จากหนังสือนิทานกลับมุม (เจมส์ ฟินน์ การ์เนอร์ เขียน ศิริบุญ แปลและเรียบเรียง) เรื่องเต่ากับกระต่าย มาสร้างเป็นการแสดงชุด start และนำบางส่วนของเรื่องมาแบ่งช่วงการแสดงเป็น 3 ช่วงการแสดง ช่วงที่ 1 ยามเช้า ช่วงที่ 2 ยามบ่าย ช่วงที่ 3 ยามเย็น โดยการเดินสัดเพื่อหาการถ่ายทอดทำนองที่สื่อความหมาย ใช้ใจหาคือ “ความช้าและความเร็ว”

ช่วงที่ 1 ยามเช้า เปิดตัวละครเอกสองตัวคือกระต่ายกับเต่า ณ ป่าแห่งหนึ่ง บอกเล่าลักษณะของตัวละคร

ช่วงที่ 2 ยามบ่าย ตัวละครกระต่ายกับเต่าเจอกันและทำแข่ง ตัวละครประกอบอื่นๆ เริ่มพูดคุยถึงการแข่งขันครั้งนี้

ช่วงที่ 3 ยามเย็น การแข่งขันเริ่มขึ้น ตัวละครประกอบ แสดงทัศนคติความคิดต่อเต่าและกระต่าย ความช้าและความเร็ว การแข่งขันจบลง

แบบฝึกหัดที่ 3 การสื่อสารการเคลื่อนไหวทางร่างกายจากทักษะการเต้นที่นิสิตถนัด

จากเพลง และรูปภาพ แบบฝึกหัดนี้สร้างมาเพื่อต้องการ เพื่อให้นิสิตสามารถสร้างท่าเต้นที่สื่อความหมายตามแนวทางที่ตนเองถนัด

เครื่องมือ คลิปวีดีโอท่าเต้น 3-5 นาที

วิธีปฏิบัติ

1. ให้นิสิตเลือกเทคนิคการเต้นที่ตนเองถนัดมาคนละหนึ่งเทคนิค
2. นิสิตเลือกดูคลิปวีดีโอแนวทางการเต้นที่ตนเองถนัดมาคนละหนึ่งคลิป
3. นิสิตเลือกท่าเต้นจากคลิปวีดีโอบางส่วน และก๊อปปี้ท่าเต้น

ข้อค้นพบ การเต้นไม่ได้มีเพียงแค่ “ท่าเต้น” เท่านั้น รูปแบบการเต้น หรือ สไตล์ การเต้น จะสามารถส่งผลในการสร้างท่าเต้นหรือสไตล์การเต้นที่เป็นอัตลักษณ์ของตนเอง ผลจากการเลือกเทคนิคการเต้นที่ตนเองถนัดมาคนละหนึ่งเทคนิค โดยมีเทคนิคดังนี้ k-pop cover dance, street dance, hip hop dance, jazz dance, Popping locking, modern dance , contemporary dance

จะเห็นได้ว่า สไตล์การเต้นของนิสิตในทีมมีความแตกต่างกันไป ความหลากหลายของนิสิต จะส่งผลถึงการยอมรับการมีส่วนร่วมของนิสิตที่นำเสนอตัวตนผ่านการแสดง ท่าเต้นที่แต่ละคนเลือก มาจะเลือกจากความชอบที่เหมาะสมกับทักษะของนักเต้นในแต่ละคน ในโครงสร้างท่าเต้น ถูกตีความ และปรับให้เข้ากับแนวคิด ปัญหาที่พบในช่วงนี้คือ ศักยภาพของนิสิตที่แข็งแรงไม่พอ จำท่าเต้นไม่ได้ ทางแก้ไขคือการให้นักเต้นทำซ้ำ ๆ จนจำท่าเต้นได้ และทำความเข้าใจเทคนิคการเต้นในแต่ละท่าให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

แบบฝึกหัดที่ 4 เชื่อมท่า ท่าเชื่อม

แบบฝึกหัดนี้สร้างมาเพื่อต้องการ นิสิตสามารถสร้างท่าเต้นที่สื่อความหมายได้

เครื่องมือ โครงสร้างท่าเต้น

วิธีปฏิบัติ

1. หาท่าเชื่อมจาก กิริยาอาการ
2. นำโครงสร้างท่าเต้นจากการก๊อปปี้และนำท่าเชื่อมมาจัดวางตามองค์ประกอบการสร้าง

ท่าเต้น

ข้อค้นพบ นิสิตสามารถค้นหาท่าเชื่อม จากกิริยา กลิ้ง หมุน สไลด์ เตะ วาดแขน เหวี่ยง สั่น บิด เลื้อย คลาน งอ เกร็ง สลัด กระตุก นั่ง นอน เดิน ยก กระโดด หัน แตะ จับ ตบ กระแทก เดิน วิ่ง ลาก โดยใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายคือ หัวไหล่ ข้อศอก ข้อมือ ข้อเท้า นิ้วเท้า ลำตัว เอว คอ หัว อก หน้า แขน เท้า มือ หลัง และนำหลักการเคลื่อนไหวเช่น การเคลื่อนที่ การทำซ้ำ การหยุดท่า การสร้างความสมดุล การสร้างความไม่สมดุล การทำตามท่าตรงกันข้าม การเน้นความสำคัญของท่า การถ่ายเทน้ำหนัก การใช้พื้นที่ การใช้ทิศทาง

เมื่อได้ท่าเชื่อมและอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายภายนอก นำมาสร้างเป็นการเคลื่อนไหว โดยใช้หลักการทฤษฎีที่นิสิตเลือกมาตามความเหมาะสม จากนั้นนิสิตต้องออกแบบท่าเต้นนั่นเอง

ตามโจทย์ที่ผู้วิจัยได้ให้ไว้ คือความช้าและความเร็ว การถูกดูถูกและการเอาชนะ นิสิตสามารถสร้างท่าเต้นได้ด้วยตนเอง แต่ต้องใช้เวลาาน เพราะนิสิตติดกับการสร้างท่าเต้นในชุดกลุ่มท่าเต้นสำเร็จ ผู้วิจัยจึงให้เวลาและแนะนำวิธีการสร้างท่าที่สื่อความหมายเป็นรายบุคคลเพื่อสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจน

การก๊อปปี้โครงสร้างท่าเต้นนั้นจะไม่เกิดผล ถ้านิสิตไม่นำโครงสร้างท่าเต้น บวกกับสไตล์ การเต้น และท่าเชื่อมที่ค้นพบ อากาหรือกิริยาที่นิสิตต้องการจะสื่อสารกับผู้ชม ท่าเต้นเหล่านั้น จะเป็นเพียงท่าเต้นเปล่า ๆ จะไม่เกิดประโยชน์ถ้าไม่ทำให้ท่าเต้นนั้นมาสื่อสารหรือส่งความหมายของท่าเต้นให้ผู้ชม

แบบฝึกหัดที่ 5 การพูดเพื่อการสื่อสาร

แบบฝึกหัดนี้สร้างมาเพื่อต้องการแก้ไขข้อบกพร่องร่วมของทีมนักแสดง ปัญหาหนึ่งของทีม นิสิตที่ได้ข้อสรุปหลังจากการพูดคุย ในหัวข้อการแก้ไขข้อบกพร่องร่วมของนักเต้นคือ การพูด นิสิต ต้องการพัฒนาทักษะการพูดบนเวที เพราะทุกครั้งที่แสดงจะไม่ค่อยมีโอกาสได้พูดบนเวที และเมื่อ ต้องพูดบนเวทีจะเกิดอาการตื่นเต้นและพูดไม่รู้เรื่อง

แบบฝึกหัด

1. การพูดตามหัวข้อที่ได้รับ (3-4 นาที) ทักษะคิด ความช้าและความเร็ว โดยจะต้องครอบคลุมประเด็นสำคัญที่กำหนดไว้

ข้อค้นพบ หลังจากทำแบบฝึกหัด สามารถแบ่งประเภทการพูดของนิสิตได้ 4 ลักษณะ

1. พูดยาว ยืดเยื้อเกินเวลากำหนด
2. พูดสั้นไป ขาดสาระสำคัญ ไม่เกิดประโยชน์ไม่เข้าใจเท่าที่ควร
3. พูดไม่ชวนฟัง ไม่ใคร่ครวญก่อนพูด ไม่เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์
4. พูดไม่รู้เรื่องผู้ฟังจับใจความไม่ได้

แบบฝึกหัดที่ 6 การพูดสั้นกระชับได้ใจความ

แบบฝึกหัดนี้สร้างมาเพื่อต้องการ พัฒนาทักษะการพูดให้มีประสิทธิภาพ จากแบบฝึกหัดที่ 5 ผู้วิจัยต้องการพัฒนาการพูดของนิสิตต่อ ผู้วิจัยจึงให้นิสิตค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวคิดเชิงปรัชญาเรื่อง ความช้าและความเร็ว หรือ ข้อคิดที่ได้จากเรื่องนี้ เป็นประโยคสั้น ๆ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกันตามทัศนะที่แต่ละคนมีต่อเรื่องความช้าและความเร็ว

ข้อค้นพบ นิสิตหาแนวคิดเชิงปรัชญาแบบสั้น ๆ ตามความเข้าใจแต่ละบุคคล ดังนี้

- ธรรมชาติของมนุษย์คือ ความช้า และวิวัฒนาการไม่ใช่การปฏิวัติ
- เมื่อใดที่เราแสวงหาความเร่งพร้อม ๆ กัน ผลที่ได้คือความช้า
- ความช้าไม่ใช่ผลเสีย แต่ความช้าเป็นกระบวนการที่ถูกต้องของการเรียนรู้และวิวัฒนาการ
- ความช้าก่อให้เกิดประสบการณ์ และความรู้จริงที่ได้จากการทำซ้ำๆ

- ความซ้ำเป็นหลักประกันของความผิดพลาดน้อย และการลดความเสี่ยง

การนำประโยคสั้น ๆ มาให้นิสิตได้ทดลองพูด ทำให้ได้ใจความที่ต้องการสื่อสาร บางคนที่มีความสามารถในการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้ดีกว่าพูดภาษาไทย นิสิตต้องท่องจำประโยคของตัวเองให้ครบถ้วนจากนั้น จึงพูดแบบส่งสารให้ผู้ชมโดยใช้น้ำเสียงและจังหวะ พร้อมทั้งลมหายใจเพื่อให้เป็นธรรมชาติ และต้องเป็นตัวของตัวเองมากที่สุด

แบบฝึกหัดที่ 7 ด้นสดเคลื่อนย้ายพื้นที่

แบบฝึกหัดนี้สร้างมาเพื่อต้องการ สร้างทิศทางการเคลื่อนที่ของนิสิต การจัดการ การเคลื่อนย้ายทางกายภาพของนักแสดงบนเวที จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง

วิธีปฏิบัติ

1. นิสิตนั่งบนเก้าอี้ที่กำหนดให้
2. นิสิตลุกออกจากเก้าอี้เมื่อไหร่ก็ได้
3. เคลื่อนที่ไปตามที่ตนเองกำหนดไว้ พร้อมทั้งนำท่าเต้นของตนเองจากการทำแบบฝึกหัดที่ผ่านมา มาประกอบกับการเคลื่อนที่

ข้อค้นพบ ในเบื้องต้นนิสิตใช้ประสบการณ์จากการใช้ความทรงจำจากการใช้ร่างกายและวิธีการเคลื่อนร่างกายแบบเดิม ผู้วิจัยแนะนำนิสิตลองจินตนาการ และพัฒนาในด้านความคิด สร้างสรรค์ในการจัดวางตำแหน่งผ่านการใช้สอยพื้นที่อย่างเป็นเหตุเป็นผล ภายใต้อาณัติและกติกา ความซ้ำและความเร็วที่ตกลงไว้ร่วมกันได้ การเคลื่อนที่ในรูปแบบด้นสด ต้องใช้จินตนาการผนวกกับการใช้ปฏิภาณ จนกระทั่งนำไปสู่ความเข้าใจในสถานการณ์ ตามความเข้าใจของนิสิตในแต่ละคน นิสิตได้ใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณผ่านกระบวนการ ด้นสดเคลื่อนย้ายพื้นที่

แบบฝึกหัดที่ 8 ด้นสดกับอุปกรณ์

นิสิตได้เลือกภาพจากการทำแบบฝึกหัดจินตนาการจากรูปภาพมาเป็นส่วนหนึ่งของอุปกรณ์ประกอบการแสดงจากรูปภาพ Pinterest แบบฝึกหัดนี้สร้างมาเพื่อต้องการ สร้างการเคลื่อนไหวร่างกายบนเวทีพร้อมกับอุปกรณ์ประกอบการแสดงจากอารมณ์การแสดง

วิธีปฏิบัติ

1. ให้นิสิตเลือกเขียนอารมณ์ในการแสดงมาหนึ่งอารมณ์
2. จากนั้นให้ขยายอารมณ์แต่ยกออกจากอารมณ์เดิมเพิ่มขึ้นมา
3. สร้างท่าเต้นจากอารมณ์ที่นิสิตเลือกใช้อุปกรณ์ (แผ่นวงกลม) Improvise สร้างการเคลื่อนไหวไปพร้อม ๆ กัน

ข้อค้นพบ นิสิตสามารถแบ่งอารมณ์เป็น 4 ประเภท

1. เสียใจ เศร้า หม่นหมอง ทุกข์ใจ เจ็บปวด ทูรันทุราย บ้าคลั่ง กระวนกระวาย กังวลใจ
2. สนุกสนาน ดีใจ ร่าเริง สดชื่น ปลอดภัย ความสุข สบายใจ

3. โกรธ โมโห ดุดัน เสียงดัง ระเบิด โวยวาย รุนแรง เกรี้ยวกราด กรีดร้อง

4. รัก อ่อนละมุน ห่วงใย หลงใหล โหยหา ลุ่มหลง เพ้อ

นิสิตสร้างการเคลื่อนไหวเป็นเส้นตรง เป็นการแสดงอารมณ์ของตัวละครที่แสดงออกทางอารมณ์อย่างรุนแรง หรือตั้งใจอย่างมาก เช่น โกรธ หึงหวง รักมาก วิธีการจับอุปกรณ์ จะกำแน่นและปาออกไป บวกรวมกับองค์ประกอบเกี่ยวกับทิศทางการเคลื่อนไหว ได้แก่ การเคลื่อนไหวไปข้างหน้า ข้างหลัง ข้างข้าง การเคลื่อนไหวในแนวเฉียง การหมุน การม้วนเข้าตัว การบิดออกไปจากตัว การเคลื่อนไหว ขึ้น - ลง นิสิตสร้างการเคลื่อนไหวเป็นเส้นโค้ง เป็นการแสดงออกถึงอารมณ์ที่เห็นใจ สงสารปลอบโยน ซึ่งการเคลื่อนไหวในลักษณะนี้มีข้อดีคือ มีท่วงท่าที่สวยงาม การใช้อุปกรณ์จะใช้มือแบบกรีดกราย สร้างระดับในการเคลื่อนไหว มีหลายระดับคือ ระดับต่ำ กลาง สูง ลักษณะลอยตัว รวมทั้งท่าทางของร่างกาย ยืดกาย นั่ง คูกเข่า ยืน ยึดตัว การตั้งตัวตรง การโน้มตัวให้โค้งการบิดตัวนิสิตสร้างการเคลื่อนไหวไปข้างหน้า เป็นการแสดงออกในบทบาทที่หลบหนีหลีกเลี่ยงการถูกทำร้าย การใช้อุปกรณ์จะเป็นการเอามาบังตัว บังส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเป็นการหลบซ่อน สร้างมิติของการเคลื่อนไหว คือ ขนาด ความกว้าง หรือความมากน้อยได้แก่ การเคลื่อนไหวแสดงถึงความกว้างใหญ่ ความสูง ความเล็ก ความต่ำหรือเตี้ย ความแคบ

หลังจากการทดลองด้านสดทุกครั้งนิสิตจะร่วมแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นทุกครั้ง พร้อมทั้งเลือกสิ่งที่ตนเองคิดว่าน่าสนใจและสร้างความหมายในงาน ในการเลือก แต่ละครั้งนั้นนิสิตจะระบุว่าเลือกเพราะอะไรทุกครั้ง เพื่อเป็นเหตุผลให้นิสิตได้วิเคราะห์ตาม ในฐานะผู้กำกับการแสดงจึงทำหน้าที่เลือกในขั้นตอนสุดท้าย โดยเลือกจากสิ่งที่ทุกคนเคยเลือกร่วมกันในการด้านสดครั้งก่อน ๆ ไว้แล้ว และเลือกสิ่งที่ให้ความหมายและตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สำรวจพื้นที่การแสดง

ผู้วิจัยและนิสิตร่วมกันสำรวจพื้นที่ ที่จะใช้แสดง พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงพื้นที่ที่ตนเองสนใจ ทำให้ได้พื้นที่การแสดงคือ ห้อง mupa1 เพราะผู้วิจัยต้องการกระจกเป็นฉากหลังในการแสดง เพื่อสื่อความหมายในเชิงสัญลักษณ์ สิ่งที่สะท้อนความจริง การให้ผู้ชมได้พิจารณาตนเอง นอกจากนั้นกระจกยังสามารถสร้างมิติของภาพการแสดงให้ซับซ้อน และหลากหลายมุมมองเนื่องจากห้อง mupa1 ไม่กว้างมาก ทำให้การจัดวางเก้าอี้ที่นั่งคนดูเป็นลักษณะรูปตัวยู ผังกระจกเป็นผังนักแสดง เพราะฉะนั้นคนดูจะสามารถมองเห็นนักแสดงได้จากทุกมุม และประกอบกับงานการแสดงขึ้นนี้ต่อการตั้งคำถามและสะท้อนไปถึงผู้ชมในเรื่องทัศนคติความช้าและความเร็วอีกด้วย

ออกแบบฉาก

ผู้วิจัยขออาสาสมัครนิสิตในสาขาดนตรีและการแสดง เอกออกแบบจำนวน 10 คน มาวาดฉากหลังให้การแสดง โดยนำเอาตัวอย่างงานศิลปะของศิลปินมาเป็นตัวอย่างและ ผู้วิจัยบอกไ้เดียวว่าต้องการต้นไม้ใหญ่ในฉาก ส่วนที่เหลือนิสิตสามารถออกแบบการวาดได้ตามใจชอบแต่ยังคงอยู่ในเรื่องที่ตั้งไว้

วิธีปฏิบัติ จากสมุดระบายสีของ Johanna Basford หนังสือระบายสีสำหรับผู้ใหญ่ จากหนังสือ Secret Garden : An Inky Treasure Hunt and Colouring Book ภายในเล่มมีรูปดอกไม้ ต้นไม้และสัตว์ต่าง ๆ ผู้วิจัยนำเอาตัวอย่างงานศิลปะของศิลปินมาเป็นตัวอย่างต้นไม้ใหญ่จากหนังสือระบายสี ส่วนที่เหลือนิสิตสามารถออกแบบการวาดได้ตามใจชอบแต่ยังคงอยู่ในเรื่องที่สร้างไว้

ภาพที่ 8 : ตัวอย่างการออกแบบฉาก

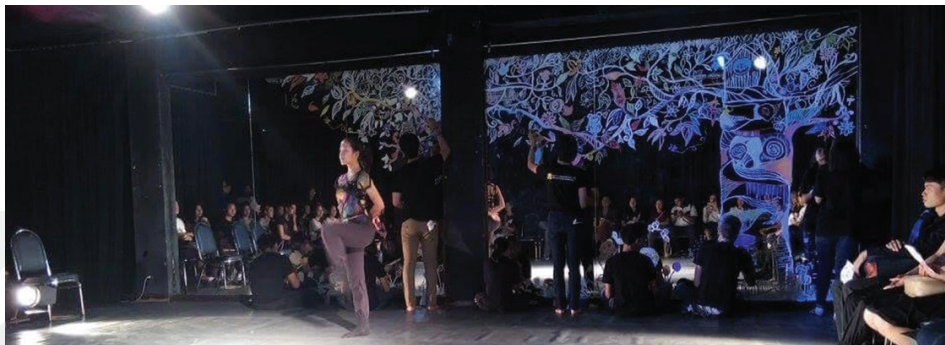
(ที่มา : Secret Garden : An Inky Treasure Hunt and Colouring Book)

ภาพที่ 9 : ปฏิบัติการสร้างฉาก
(ที่มา : จุฬาลักษณ์ เอกวัฒนพันธ์ 2558)

ภาพที่ 10 : นิสิตสาขาออกแบบและนักแสดง
(ที่มา : จุฬาลักษณ์ เอกวัฒนพันธ์ 2558)

ภาพที่ 11 : นิสิตสาขาออกแบบการแสดงร่วมสร้างฉากในการแสดง
(ที่มา:จุฬาลักษณ์ เอกวัฒนพันธ์ 2558)

การออกแบบ ถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การออกแบบโครงสร้าง และการออกแบบตกแต่ง

ส่วนที่ 1 เป็นการออกแบบโครงสร้าง ผู้วิจัยให้นิสิตการออกแบบรูปร่างและรูปทรงของต้นไม้ใหญ่ เพื่อเน้นให้เกิดจุดเด่น (Emphasis) และสร้างความน่าสนใจให้กับภาพ ซึ่งเป็นชุดนำเสนอที่ จะพาคณดูได้รับชมงานศิลปะสามารถเข้าถึงความหมายได้ง่ายยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 2 การออกแบบตกแต่ง ผู้วิจัยให้นิสิตลงรายละเอียดโดยการใช้ลวดลายตกแต่งให้ กับโครงสร้างหลักเพื่อความสวยงาม ซึ่งประกอบไปด้วย เส้น (Line) ทิศทาง (Direction) ขนาดและ สัดส่วน (Size and proportion) น้ำหนักและสี (Value and Colour) ดุลยภาพ (Balance) ความ กลมกลืน (Harmony) และการจัดวางองค์ประกอบให้ได้ประสานกลมกลืน หรือความขัดแย้ง (Con- trast) กัน เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของฉาก

ผลลัพธ์ เป็นครั้งแรกที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสร่วมงานกับนิสิตสาขาออกแบบ เมื่อผู้วิจัยให้โจทย์ กับนิสิต นิสิตมีการพูดคุยกันในกลุ่มและแบ่งหน้าที่กันทำงาน โดยมีอาจารย์คุณพศ วิรัตน์ชัย อาจารย์ประจำเอกออกแบบ ให้คำแนะนำสไตล์การวาด ความถนัดในแต่ละบุคคล เพื่อให้ทุกคนได้ใช้ ศักยภาพของทุกคนให้สูงสุด นิสิตทุกคนวาดรูปลงบนกระจก ตามที่ได้รับโจทย์ นอกจากนี้ยังมีการ พัฒนารูปที่เพื่อนนิสิตวาดไว้ นำมาต่อยอดได้อีกด้วย การทำงานวิธีนี้ทุกคนจะได้เห็นว่า เพื่อนนิสิต วาดรูปอะไร และตัวนิสิตเองวาดรูปอะไร เกิดการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรับฟังเหตุผล ของกันและกัน โดยปกตินิสิตสาขาออกแบบจะมีหน้าที่รับคำสั่งจากผู้กำกับ และทำตามตามโจทย์ที่ผู้ กำกับให้เหมือนภาพที่ผู้กำกับคิดไว้ให้มากที่สุด แต่วิธีการนี้จะสามารถปูพื้นฐานการสร้างสิทธิเสรีภาพ จากการออกแบบได้อีกด้วย

การออกแบบโปสเตอร์

ผู้วิจัยออกแบบให้นิสิตทุกคนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบด้วย โดยใช้วิธีการวาดรูป หรือ เส้น ที่ละคนต่อกันบนกระดาษจนเต็มหน้ากระดาษการออกแบบโปสเตอร์ ผู้วิจัยออกแบบให้นิสิต ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบด้วย

วิธีปฏิบัติ

ให้นิสิตที่เป็นนักเต้นเป็นผู้ออกแบบโปสเตอร์ โดยใช้วิธีการวาดรูปทรง หรือ เส้น ที่ละคนต่อ กันบนกระดาษจนเต็มหน้ากระดาษ จากแนวคิดสร้างเส้นหนึ่งเพื่อหนึ่ง

ภาพที่ 12 : นิสิตร่วมออกแบบโปสเตอร์
(ที่มา : จุฬาลักษณ์ เอกวัฒนพันธ์ 2558)

ภาพที่ 13 : โปสเตอร์การแสดงชุด Start
(ที่มา : จุฬาลักษณ์ เอกวัฒนพันธ์ 2558)

ข้อค้นพบ หลังจากการฝึกปฏิบัติอย่างหนัก ผู้วิจัยต้องการให้นิสิตเปลี่ยนอิริยาบถ ไม่ให้ร่างกายเครียดจนเกินไป ผู้วิจัยจึงชวนนิสิตมาออกแบบโปสเตอร์สำหรับการแสดงชุดนี้ การทำงานครั้งนี้เป็นไปอย่างผ่อนคลาย การวาดรูปทรงและการให้สีนั้น ล้วนแตกต่างไปจากบุคลิกของแต่ละคนโดยสิ้นเชิง นิสิตให้เหตุผลว่า อยากทำสิ่งที่ตรงกันข้ามกับตัวเอง เพราะนิสิตเกือบทุกคนชอบสีเข้ม แต่สิ่งที่ออกแบบมากกลับเป็นสีที่หวานและเบา ถึงแม้ว่ารูปที่ออกแบบมาจะไม่รู้เรื่อง ไม่บ่งบอกถึงสัญลักษณ์ใด ๆ แต่ทุกคนทำตามใจทัยคือ สร้างเส้นหนึ่งเพื่อหนึ่ง

ออกแบบเครื่องแต่งกาย

ผู้วิจัยได้นำภาพในโปสเตอร์ที่นิสิตได้ร่วมออกแบบไว้พร้อมทั้ง ถ้ามความคิดเห็นกับอาจารย์คณพศ วิรัตน์ชัย อาจารย์ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบโดย ถอดโครงสร้างรูปทรงในแต่ละรูปและนำมาปะทับกันให้เป็นชุดการแสดง ใช้ผ้าที่มีลักษณะโปร่งนำมาตัด เพื่อจะได้มองเห็นโครงสร้างในแต่ละรูป และใช้เส้นไหมพรมมาเย็บเป็นตัวเชื่อม แต่สำหรับตัวผู้วิจัยกลับคิดว่าน่าจะใช้เป็นวิธีการตัดเป็นชุดสำเร็จ และวาดหรือพิมพ์ลายใส่ในตัวชุดจะดีกว่า แต่ผู้วิจัยไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ด้วยเหตุเพราะสถานะความเป็นเพื่อนที่มีความเกรงใจ แต่สุดท้ายผู้วิจัยได้เปิดใจและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ด้วยเหตุเพราะการทำงานไม่มีความคืบหน้าเพราะตัวผู้วิจัยไม่ตัดสินใจ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้กลับไปในความคิดหลักของการสร้างงานชิ้นนี้ที่สร้างขึ้นมาเพื่อการแสดงทัศนคติและรับฟังเหตุผล ผู้วิจัยได้พูดคุยกับอาจารย์คณพศ อีกครั้ง ผู้วิจัยและอาจารย์คณพศมองหาความเป็นตรงกลางในการออกแบบ

ข้อสรุปคือ ตัดเป็นชุดสำเร็จ โดยใช้ผ้าโปร่งใส และตัดผ้าเป็นรูปทรงที่นิสิตออกแบบไว้มาปะทับชุดเพื่อให้เกิดมิติขึ้น

ภาพที่ 14 : แบบเครื่องแต่งกาย
(ที่มา : Pinterest)

ภาพที่ 15 : เครื่องแต่งกายในการแสดง
(ที่มา : จุฬาลักษณ์ เอกวัฒนพันธ์ 2558)

การออกแบบแสง

ผู้วิจัยทำงานร่วมกันกับฝ่ายแสงโดยให้ฝ่ายแสงเข้ามาดูการฝึกซ้อมเป็นระยะๆ ผู้วิจัยมีการกำหนดสีและแสงความสว่างเพื่อให้ความหมายในสถานการณ์ของเรื่องและสร้างอารมณ์ร่วมของคนดู พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ฝ่ายแสงออกแบบได้เพิ่มเติมเพื่อเสริมความหมายในแต่ละฉาก

ภาพที่ 16 : แสงในการแสดง
(ที่มา : จุฬาลักษณ์ เอกวัฒนพันธ์ 2558)

ภาพที่ 17 : แสงในการแสดง
(ที่มา : จุฬาลักษณ์ เอกวัฒนพันธ์ 2558)

ผลการวิจัย

การทดลองสร้างงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยจากแนวคิดการใช้กระบวนการละครแบบร่วมสร้าง วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้ร่วมทดลองสร้างงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยผ่านกระบวนการละครแบบร่วมสร้าง จนเกิดความเข้าใจจากการทำแบบฝึกหัดและสามารถสร้างการแสดงชุด Star สามารถสร้างแบบฝึกหัดจำนวน 5 แบบฝึกหัด และตัวอย่างการจัดองค์ประกอบการสร้างการแสดง ทั้งหมด 5 ตัวอย่างดังนี้

1. แบบฝึกหัดจากการสร้าง mind map เป็นแบบฝึกหัดแนะนำตัว แนวคิดละลายพฤติกรรม (เพื่อประโยชน์ต่อการสร้างการแสดง) แบบฝึกหัดนี้สร้างมาเพื่อต้องการละลายพฤติกรรม ให้นิสิตได้มีโอกาสเปิดใจ และเปิดเผยตัวตนผ่านการนำเสนอ mind map เกิดการเปิดใจมากขึ้นพร้อมเข้าสู่กระบวนการการทำงานจากการทำกิจกรรมนี้ นิสิตสามารถสร้างเข้าใจเรื่องความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่นในระดับเบื้องต้นเป็นการปูพื้นฐานการยอมรับผู้อื่น

2. แบบฝึกหัดการสร้างจินตนาการ ค้นหาภาพแรงบันดาลใจในด้านองค์ประกอบศิลป์ โดยการใช้เครื่องมือ ที่ค้นคว้ารูปภาพจาก Pinterest ในขั้นตอนวิธีการแบบ Devising และฝึกให้นิสิตได้ใช้เหตุผลวิเคราะห์ผ่านการพูดคุย เกิดบทสนทนาแลกเปลี่ยนรับฟังความคิดเห็นจากนิสิต สะท้อนผ่านจากการเลือกรูปภาพ นิสิตวิเคราะห์โดยใช้แต่อารมณ์ความรู้สึกมาให้เกิดผล หลังจากที่ถูกผู้วิจัยชวนนิสิต ใช้ความคิดในเชิงวิเคราะห์ และ ฝึกให้นิสิตหาใช้เหตุผลมาตอบคำถาม นิสิตมีการพัฒนาความสามารถในการจำแนกแฉกแจง ตีความข้อมูล วิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ นิสิตสามารถประเมินและ ตัดสินเรื่องที่คิดได้อย่างสมเหตุสมผล ในความคิดเชิงสร้างสรรค์มากกว่าเดิม

3. แบบฝึกหัดหนังสือนิทานกลับมุม นิสิตเลือกเรื่องจากหนังสือที่ชอบมาหนึ่งเรื่อง จากกิจกรรม นิสิตสามารถฝึกตนเองเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพในลงคะแนนและเลือกเรื่องที่ตนเองต้องการจน เกิดการลงมติโดยยอมรับเสียงส่วนใหญ่ตามหลักการประชาธิปไตย กิจกรรมนี้เป็นเตรียมความพร้อม ปูพื้นฐานระบบประชาธิปไตย กับนิสิตได้รู้จักกับกฎเกณฑ์และกติกา ยอมรับฟังเสียงส่วนมาก

4. แบบฝึกหัดเลือกเพลงเพื่อสร้างท่าเต้น พบว่า จากกิจกรรมนี้ให้นิสิตได้ฝึกใช้สิทธิในการ เสนอเพลงที่ตนเองชอบมาคนละหนึ่งเพลง นิสิตได้เรียนรู้การใช้สิทธิหรือ รูปแบบหนึ่งของอำนาจ (power) จากอำนาจที่ปัจเจกพึงเลือกกระทำต่อตนเองได้ ในรูปแบบของการเลือกเพลงจากเพลงที่ ตนเองชอบ

5. แบบฝึกหัด การค้นสด จากอุปกรณ์ การเคลื่อนย้ายพื้นที่ แบบฝึกหัดนี้เป็นส่วนที่ยากที่สุด เพราะต้องอาศัยประสบการณ์ที่นิสิตมีสะสมเป็นของตนเอง และทำความเข้าใจกับรูปแบบวิธีการสไตล์ เทคนิควิธีการที่เป็นของตนเอง แต่จะพบความแตกต่างและหลากหลายของวัตถุดิบที่จะได้จากนิสิต

ตัวอย่างการจัดองค์ประกอบการสร้างการแสดง ทั้งหมด 5 ตัวอย่าง

1. ตัวอย่างการสำรวจพื้นที่การแสดง การมองหาพื้นที่ใหม่ที่ไม่ใช้พื้นที่ในโรงละครจริง ๆ นั้น สามารถจะสร้างมิติหรือสัญลักษณ์ และเกิดการตีความของผู้สร้างงานและผู้ชมได้

2. ตัวอย่างการออกแบบฉาก การทำงานร่วมกันของนิสิตเอกนาฏศิลป์ร่วมสมัย และนิสิต เอกออกแบบเพื่อการแสดง ที่ถูกออกแบบ โดยการสร้างฉากในการแสดงไปพร้อมกับการแสดง เป็น อีกวิธีหนึ่งที่ไม่จำเป็นต้องสร้างฉากขึ้นมาก่อน

3. ตัวอย่างการออกแบบโปรเตอร์ โปรเตอร์มีส่วนสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ นิสิตมี ส่วนทำงานร่วมกันในการออกแบบวาดรูป ภายใต้แนวคิด ถึงแม้ภาพจะไม่สวยงามสมบูรณ์แบบ แต่ จะเกิดภาพใหม่ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

4. ตัวอย่างการออกแบบเครื่องแต่งกาย เครื่องแต่งกายเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบในการแสดง ส่วนใหญ่เครื่องแต่งกายมักจะบ่งบอกลักษณะบุคลิกของตัวละคร แต่งานร่วมสมัย จะพูดถึงความ เท่าเทียมกัน ไม่มีเพศ นักแสดงทุกคนเป็นตัวเอง การออกแบบเครื่องแต่งกาย จึงถูกออกแบบมาให้ สามารถใส่ได้ทุกเพศโดยการนำรูปภาพจะการทำโปรเตอร์มาสร้างเครื่องแต่งกาย

5. ตัวอย่างการจัดแสง แสงในการแสดงไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแต่ให้แสงสว่างแก่นักแสดง และพื้นที่การแสดง แต่แสงยังสร้างอารมณ์ การออกแบบโดยใช้แสงสีเดียว เพียงแค่เพิ่มระดับของ ความสว่าง จะสามารถบ่งบอกความเปลี่ยนแปลงของเวลาบนเวทีได้

จากแบบฝึกหัดและตัวอย่างทั้งหมดนิสิตสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง ผ่านกระบวนการ ละครแบบร่วมสร้างได้เป็นสองด้านคือ

ด้านที่ 1 ด้านทักษะทางความถนัดจากการเคลื่อนไหวร่างกาย นิสิตสามารถใช้ร่างกาย เป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาให้ตนเองเป็นนักเต้นที่มีคุณภาพได้ โดยเฉพาะนิสิตรู้จักการปรับใช้พื้นที่บน เวทีผ่านการเต้นจากเทคนิคท่าเต้นของตนเอง เข้าใจการใช้ร่างกายจนสามารถนำมาประยุกต์ใช้และ สร้างท่าเต้นที่ซับซ้อน ท่าเต้นที่สื่อสารผ่านร่างกายได้

ด้านที่ 2 ด้านความคิด นิสิตเริ่มเข้าใจวิธีการสร้างงานร่วมสมัยอย่างเป็นเหตุเป็นผลจากการพูดคุย ถามตอบ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระหว่างการสร้างงาน กล่าวที่จะเป็นตัวของตัวเอง กล่าวพูดในสิ่งที่ตัวเองคิด ทั้งในเรื่องของความเชื่อ ทศน์คติอย่างเปิดเผย กล่าวที่จะเรียนรู้ เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นที่ศึกษาอย่างตรงไปตรงมา ยอมรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางความคิดที่มากขึ้น เกิดการพัฒนาความสัมพันธ์ ของกันและกันภายในกลุ่มที่สร้างงาน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการละครแบบร่วมสร้าง เกิดสังคมประชาธิปไตย จากการแบ่งกระบวนการเรียนรู้เรื่องประชาธิปไตยในโปรดักชั่นเพื่อ สร้างพลเมืองที่รับมือกับสังคมในทางอ้อมอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. สิ่งสำคัญในการสร้างงานร่วมสมัยผ่านกระบวนการละครแบบร่วมสร้าง คือ การให้เกียรติรับฟัง และยอมรับ สำหรับตัวผู้สร้างงานจำเป็นต้องมีมุมมองที่กว้าง มั่นยำในการเลือก ส่วนตัวนักแสดงต้องมีทักษะในทางที่ตนเองถนัดอย่างชัดเจน จึงจะทำให้ผลงานการแสดงมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
2. ความคล้ายกันในการบวนการละครแบบร่วมสร้างและการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยนั้น คือ ความเท่าเทียมกัน อันเป็นหลักการของขบวนการประชาธิปไตย การยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้เห็นต่าง และการวิจารณ์ด้วยหลักการเป็นเหตุเป็นผล จะทำให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพทั้งตัวผู้กำกับและนักแสดง
3. สำหรับการสร้างงานกระบวนการละครแบบร่วมสร้างใจความสำคัญอยู่ในขั้นตอนระหว่างการทำงาน มากกว่าความสำเร็จของผลงาน

บรรณานุกรม

- กลุ่มเราเข้าใจ. (2552). ศิลปะยาใจ ศิลปะเพื่อการเยียวยาจิตใจเด็กที่มีเชื้อเอชไอวี.ดีวีดี
เผยแพร่บนเรียนการทำงานจากประเทศไทย (2548-2552). กรุงเทพฯ : มูลนิธิสัมมาอาชีวะ.
นพมาศ แวหงษ์. (2553). ประวัติศาสตร์ศิลปะการละคร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาศิลปการละคร
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มัทนี รัตนิน. (2546). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศิลปะการกำกับการแสดงละครเวที. พิมพ์ครั้งที่ 1.
โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
สมพร พุราจ. (2554). Mime : ศิลปะท่าทางและการเคลื่อนไหว. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย.(2547).ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย.พิมพ์ครั้งที่1.กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

Alison Oddey. (1994). Devising Theatre a practical and theoretical handbook.

Newyork. :RoutledgeTaylor&Francis Group LONDON AND NEWYORK.

Emma Govan, Helen Nicholson,Katie Normington. (2007). Making a Performance. Milton
Park. : Abingdon

Berlin-born artist : Walking on water. สืบค้นวันที่ 8 มีนาคม 2559, จาก <https://www.dailymail.co.Uk/news/article-2212611/Tree-mendous-Inside-art-installation-lets-walk-water-leaping-Log-log.html>.

James Finn Garner. (2548). นิทานกลั้มม. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

Johanna Basford. (2558). Secret Garden. กรุงเทพฯ : An Inky Treasure Hunt and Colouring Book.

Layered tulle tanks. (2557).สืบค้นวันที่ 8 มีนาคม 2559, จาก <https://www.marieclaire.com /fashion/advice/g1515/louis-vuitton-yayoi-kusama>

ผู้ให้สัมภาษณ์

คชลิต มิดำ. นักแสดงละครเวที. สัมภาษณ์ 2 กันยายน 2559

พิเชษฐ กลั่นชื่น. สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2559

สินีนฏ เกษประไพ. สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2559

อภิรักษ์ ชัยปัญญา. สัมภาษณ์ 3 สิงหาคม 2559

